

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

Національного університету «Острозька
академія»

І.Д.Пасічник

27 лютого 2017 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників ступеня магістра
зі спеціальності 052 Політологія

Програма фахового випробування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 052 Політологія / Укладачі: доц.Лебедюк В.М., доц. Мацієвський Ю.В., доц.Мартинюк Р.С., ст.в. Жовтенко Т.Г. - Острог: НаУОА, 2017.

Програма схвалена і рекомендована до друку кафедрою політології (протокол № 6 від 30.01.2017 р.)

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА (Протокол № 2 від 27 лютого 2017 р.)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Висока професійна компетенція магістра у сфері аналітичної, управлінської та викладацької діяльності забезпечується його ґрунтовною теоретичною підготовкою і практичними навиками,

здобутими в період навчання. Відповідно до одержаного фаху магістр може розпочати свою діяльність на підприємствах усіх галузей народного господарства, в органах державного управління, органах місцевого самоврядування, засобах масової інформації усіх форм власності та вищих навчальних закладах.

Абітурієнти складають вступний іспит зі спеціальності «політологія», що складатиметься з таких дисциплін: “Загальна теорія політики”, “Конституційне право України” “Історія політичних і правових вчень”, “Теорія міжнародних відносин” та “Світовий політичний процес і геополітика”.

Вступники повинні знати:

- категорійний і понятійний апарат сучасної політологічної теорії і практики;
- основні закономірності і тенденції розвитку політичного життя суспільства;
- історію національної політичної думки, вплив традицій і національного менталітету на розвиток сучасних політичних процесів в Україні;
- систему місцевого і регіонального самоврядування, інститутів державної влади;
- основи законодавства і правового регулювання, сутність і специфіку різних форм державного правління і форм державного устрою;
- принципи і особливості організації політичної і державної влади в Україні і в зарубіжних країнах;
- методологію та методiku політологічних досліджень;
- методiku прогнозування політичних наслідків соціальних, економічних та інших управлінських рішень.

Вступники повинні вміти:

- самостійно вести політичні дослідження, розробляти програми конкретних досліджень, виробляти рекомендації щодо впровадження окремих політик на різних рівнях;
- здобувати і об’єктивно аналізувати політичну інформацію, обробляти її з допомогою сучасних методів;
- володіти навичками теоретичного аналізу і узагальнення соціально-політичної інформації;
- володіти навичками прогнозування конфліктних, кризових ситуацій в політичному житті, розробляти практичні рекомендації щодо їх усунення: надавати органам влади, суспільно-політичним організаціям, місцевим і регіональним органам самоврядування теоретичну і методичну допомогу з вивчення і аналізу політичного життя суспільства та регіонів;
- надавати консультації керівникам різних структур, державних і приватних підприємств, установ, інформаційних служб міжнародних організацій з питань оцінки перспектив розвитку соціально-політичних процесів, політичної поведінки людей, прийняття управлінських рішень;
- проводити кваліфікований аналіз і давати оцінку прийнятим рішенням, постановам органів законодавчої, виконавчої влади, партійних і громадських організацій, їх лідерів;
- володіти сучасною методикою викладання суспільно-гуманітарних дисциплін, кваліфіковано проводити педагогічну та виховну роботу в навчальних закладах;
- перекладати оригінальну спеціальну літературу, редагувати наукові тексти, вільно володіти однією з іноземних мов у своїй професійній діяльності;
- об’єктивно і критично оцінювати життєво важливу соціальну інформацію, брати участь в політичних дискусіях, передвиборчих кампаніях, масових і групових політичних опитуваннях.

ЗМІСТ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

**Перелік питань з курсів “Загальна теорія політики”,
“Конституційне право України”, “Історія політичних і правових вчень”, “Теорія міжнародних відносин”, “Світовий політичний процес і геополітика”.**

а) Питання з курсу “Загальна теорія політики”

1. Предмет політології, її основні закони і категорії. Методи політології;
2. Система політичних наук. Взаємозв'язок політології з іншими суспільними науками. Становлення та розвиток політології в Україні та світі;
3. Політична система: суть, особливості;
4. Структура та механізм функціонування політичної системи;
5. Типологія політичних систем. Стабільність і зміна політичних систем. Форми суспільних змін. Парадокс стабільності політичної системи;
6. Сутність політичної влади, її характерні ознаки та різновиди;
7. Коерсивне та кооперативне розуміння влади;
8. Явище ерозії влади. Відчуження влади. Криза влади;
9. Поняття політичного режиму та його характеристики;
10. Характерні риси демократичного режиму;
11. Ознаки та форми демократії;
12. Сучасний політичний режим в Україні;
13. Особливості мажоритарної системи проведення виборів. Джеррімандеринг;
14. Характерні риси пропорційної системи проведення виборів;
15. Змішана система проведення виборів в Україні. Процедура формування виконавчої та законодавчої влади на загальнонаціональних та місцевих виборах;
16. Тоталітаризм як соціальний і політичний феномен;
17. Сутність авторитаризму, форми авторитарних режимів
18. Перехід до демократії: особливості та моделі;
19. Аналіз елементів структури прийняття політичних рішень;
20. Технології індивідуального та колективного прийняття політичних рішень;
21. Політична соціалізація: поняття, агенти та функції;
22. Типи та форми політичної участі;
23. Поняття лідерства. Концепції та механізм рекрутування лідера;
24. Поняття, структура та концепції політичної еліти;
25. Типологія політичних еліт;
26. Проблеми формування національної політичної еліти в Україні;
27. Поняття та ознаки групи інтересів;
28. Соціальна структура та типи соціальної диференціації;
29. Поняття, типологія та функції групових інтересів та груп тиску;
30. Способи захисту групових інтересів;
31. Поняття стабільності. Теоретичні підходи до вивчення стабільності і конфлікту;
32. Особливості правової та соціальної держави; проблеми їх розбудови в Україні;
33. Громадянське суспільство: проблеми та перспективи становлення в Україні;
34. Генеза держави, її атрибути та головні риси. Держава та громадянське суспільство;
35. Структура та функції держави. Форми державного правління та устрою;
36. Особливості парламентської, президентської та змішаної республік;
37. Причини виникнення та основні етапи розвитку політичних партій;
38. Типології та класифікації політичних партій;
39. Основні партійні системи;
40. Поняття політичної свідомості та її структура;
41. Поняття та структура політичної культури;
42. Типологія політичних культур;
43. Особливості української політичної культури;
44. Типи етнічних спільнот. Їх роль у політичному житті;
45. Поняття нації. Сучасні концепції нації;
46. Поняття націоналізму. Різновиди націоналізму;

47. Суть міжнародної політики та її суб'єкти;
48. Еволюція системи міжнародних відносин;
49. Геополітика як частина міжнародної політики;
50. Роль та функції ЗМІ у сучасному світі;
51. Форми власності та контролю над ЗМІ в Україні;
52. Свобода слова і цензура в Україні;
53. Поняття глобалізації. Ознаки глобалізації;
54. Глобалізація та "новий світовий порядок";
55. Наслідки глобалізації для України;
56. Поняття політичного прогнозування;
57. Поняття політичного маркетингу;
58. Поняття політичного менеджменту;
59. Поняття та функції політичних технологій;
60. „Обличчя влади” в світлі соціології;
61. „Обличчя опозиції” в світлі соціології;
62. Наслідки Парламентських виборів в Україні 2006, 2007, 2012, 2014рр. в контексті демократизації;
63. Президентство В.Януковича: здобутки і прорахунки;
64. Євромайдан і його вплив на політичні процеси у 2014 році;
65. Переваги і недоліки для України від вступу в ЄС.

б) Конституційне право України:

1. Конституційне право України як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна. Розвиток науки конституційного права;
2. Предмет, метод та суб'єкти конституційного права України;
3. Класифікація джерел конституційного права України;
4. Закони як джерело конституційного права України;
5. Конституція як основне джерело конституційного права України;
6. Сутність конституції. Юридичні властивості Конституції: юридичний (формальний) та фактичний (матеріальний) зміст конституції;
7. Порядок прийняття Конституції. Внесення змін та доповнень до конституції, відміна її дії;
8. Форма і структура Конституції;
9. Поняття правової охорони Конституції. Конституційний контроль (нагляд): визначення поняття. Види конституційного контролю;
10. Поняття законодавчої влади. Парламент і парламентаризм;
11. Структура парламенту. Палати парламенту. Формування палат. Співвідношення компетенції палат;
12. Основні структурні складові парламенту (палат). Парламентські комісії (комітети). Фракції парламенту;
13. Загальна характеристика інституту глави держави;
14. Повноваження глави держави;
15. Монарх, президент: особливості правового статусу;
16. Уряд: визначення поняття; види урядів;
17. Формування уряду та його склад;
18. Поняття федеративної держави. Порядок утворення федеративних держав. Особливості федеративного устрою державної влади. Розподіл компетенції і відносини між федерацією та її суб'єктами;
19. Референдум: визначення поняття, загальна характеристика інституту; соціальна роль референдуму;
20. Поняття і сутність виборчого права. Принципи виборчого права;
21. Мажоритарна та пропорційні виборчі системи, їх переваги і недоліки;
22. Визначення поняття та загальна характеристика інституту громадянства. Підстави і порядок набуття та припинення громадянства;
23. Поняття та сутність місцевого управління і самоврядування;

24. Юридичні характеристики Конституції України;
25. Внесення змін та доповнень до Конституції України;
26. Референдум в Україні;
27. Вибірчі системи в Україні;
28. Правовий статус людини і громадянина в Україні;
29. Поняття і види основних прав та свобод людини й громадянина в Україні;
30. Механізм реалізації і гарантії прав та свобод людини і громадянина в Україні;
31. Права та свободи іноземців в Україні;
32. Обов'язки громадян України;
33. Принципи інституту громадянства в Україні;
34. Підстави і порядок набуття та припинення громадянства в Україні;
35. Визначення громадянства дітей в Україні;
36. Конституційний Суд України: конституційно-правовий статус;
37. Конституційне провадження (конституційне подання, конституційне звернення). Рішення і висновки Конституційного Суду України.
38. Уповноважений Верховної Ради з прав людини: конституційно-правовий статус;
39. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України;
40. Організація роботи Верховної Ради України. Законодавчий процес в парламенті України;
41. Головні функції Верховної Ради України; повноваження Верховної Ради України в бюджетній сфері;
42. Конституційно-правовий статус народних депутатів України (вимоги до народних депутатів України; повноваження народних депутатів України);
43. Конституційно-правовий статус Президента України;
44. Положення Президента України в системі вищих органів державної влади;
45. Повноваження Президента України як глави держави;
46. Повноваження Президента України у виконавчій, законодавчій та судовій сферах;
47. Дострокове припинення повноважень Президента України;
48. Рада національної безпеки й оборони України: конституційно-правовий статус.
49. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України;
50. Повноваження Кабінету Міністрів України;
51. Органи виконавчої влади на місцях;
52. Місце Кабінету Міністрів України в системі вищих органів державної влади України.
53. Система органів судової влади за Конституцією України та Законом України "Про судоустрій";
54. Конституційно-правовий статус суддів України;
55. Система місцевого самоврядування в Україні та його принципи;
56. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування та їх повноваження;
57. Форми адміністративно-територіального устрою та адміністративно-територіальний устрій України;
58. Вибір форми адміністративно-територіального устрою в Україні. Проблема федералізму.
59. Форма правління в Україні, її суперечності й недоліки;
60. Правовий статус політичних партій в сучасній Україні.
61. Поправки до Конституції України від 8 грудня 2004 р.: загальна характеристика.

в) *Історія політичних і правових вчень:*

1. Предмет історії політичних і правових вчень як самостійної навчальної дисципліни;
2. Загальна характеристика розвитку політико-правової думки у країнах Стародавнього Сходу;
3. Політична і правова думка в країнах Стародавнього Сходу: Індія;
4. Політична і правова думка в країнах Стародавнього Сходу: Китай;
5. Політичні і правові вчення в Стародавній Греції: загальна характеристика;
6. Політико-правова думка раннього періоду в стародавній Греції (IX–VI ст. до н.е.: загальна характеристика);
7. Період розквіту давньогрецької політико-правової думки (V– перша половина IV ст. до н. е.: загальна характеристика);
8. Політико-правові погляди Сократа;
9. Політико-правові погляди Платона;

10. Політико-правові погляди Аристотеля;
11. Ідея прав людини в Стародавній Греції: загальна характеристика;
12. Розвиток політичної і правової думки в Стародавньому Римі: загальна характеристика;
13. Вчення Цицерона про державу і право;
14. Стоїцизм;
15. Осмислення інститутів держави і права в християнстві;
16. Політико-правові погляди Августина;
17. Політичні і правові вчення в Західній Європі в період Середніх віків: загальні риси та тенденції;
18. Політико-правова теорія середньовічної схоластики. Фома Аквінський;
19. Вчення про закон і державу Марсилія Падуанського;
20. Ідея прав людини в епоху Середньовіччя: загальна характеристика;
21. Політичні і правові вчення в Західній Європі в епоху Відродження та Реформації: загальна характеристика;
22. Вчення Н. Макіавеллі про державу і політику;
23. Головні політико-правові ідеї Реформації;
24. Політичні і правові вчення в Нідерландах і Англії в період ранніх буржуазних революцій: загальна характеристика;
25. Виникнення теорії природного права. Вчення Г. Гроція про право і державу;
26. Політичне і правове вчення Б. Спінози;
27. Політико-правове вчення Т. Гоббса;
28. Вчення Дж. Локка про право і державу;
29. Політико-правові аспекти філософії Просвітництва;
30. Політичні та правові ідеї Вольтера;
31. Політико-правове вчення Ш.-Л. Монтеск'є;
32. Політико-правове вчення Руссо;
33. Політичні і правові вчення в США в XVIII–XIX ст.;
34. Вчення Е. Канта про державу і право;
35. Вчення Гегеля про державу і право;
36. Політико-правові погляди Є. Бентама;
37. Політико-правові погляди А. де Токвіля;
38. Проблема співвідношення цінностей свободи і рівності в роботах А. де Токвіля;
39. Аналіз демократії у роботах А. де Токвіля;
40. Ідея прав людини у роботах Дж. Ст. Міля;
41. Ідея прав людини в політико-правовій думці Нового часу: загальна характеристика;
42. Політико-правова доктрина марксизму: загальна характеристика;
43. Осмислення інститутів держави і права в марксизмі;
44. Теорія безкласового суспільства у марксизмі;
45. Політико-правова ідеологія націонал-соціалізму;
46. Лібералізм: історія ідей та сучасність (розвиток вчення): загальна характеристика;
47. Консерватизм: історія ідей та сучасність (розвиток вчення): загальна характеристика;
48. Становлення сучасної соціал-демократії. Соціал-демократія в повоєнний період;
49. Концепція правової держави: сутнісна характеристика;
50. Концепція соціальної держави.

г) Теорія міжнародних відносин

1. Міжнародні відносини як предмет ТМВ. Понятійно-категоріальний апарат ТМВ.
2. Сутність, цілі та принципи міжнародної політики.
3. Взаємозв'язок зовнішньої і внутрішньої політики держави.
4. Закономірності і тенденції міжнародних відносин.
5. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки.
6. Ідеалізм в науці про міжнародні відносини.
7. Політичний реалізм в теорії міжнародних відносин.
8. Марксистське розуміння сутності міжнародних відносин.
9. Сучасні підходи в ТМВ.

10. Сутність системної теорії. Особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин.
11. Типи, структури і закони функціонування міжнародних систем.
12. Теорії міжнародних систем М.Каплана, С. Хоффмана, Р. Роузкранца.
13. Історичні етапи розвитку міжнародних систем.
14. Особливості формування сучасної системи міжнародних відносин.
15. Типи міжнародних акторів та їх ієрархія.
16. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин.
17. Недержавні учасники міжнародних відносин.
18. Поняття цілей і засобів у міжнародних відносинах.
19. Основні компоненти зовнішньополітичної могутності міжнародного актора.
20. Роль сили в міжнародних відносинах. Збройне насилля і його форми.
21. Поняття національного інтересу.
22. Структура національного інтересу. Національні інтереси України.
23. Глобалізація і національний інтерес.
24. Поняття безпеки та основні теоретичні підходи до її вивчення.
25. Основні загрози міжнародній безпеці. Нові глобальні загрози.
26. Механізми підтримання міжнародної безпеки.
27. Історичні форми і особливості регулятивної ролі міжнародного права.
28. Основні принципи сучасного міжнародного права. Статут ООН.
29. Права людини і міжнародне гуманітарне право.
30. Мораль у міжнародних відносинах.
31. Роль міжнародних організацій в міжнародних відносинах.
32. ООН.
33. ОБСЄ.
34. НАТО.
35. ЄС.
36. Рада Європи.
37. СНД.
38. Міжнародні економічні та фінансові організації.
39. Сутність поняття “дипломатія”.
40. Форми і методи дипломатії.
41. Функції дипломатії.
42. Особливості сучасної дипломатії.
43. Сутність і типологія міжнародних конфліктів.
44. Розвиток конфлікту: основні фази.
45. Особливості сучасних міжнародних конфліктів.
46. Проблеми розв'язання воєнних конфліктів.
47. Поняття і типи міжнародного співробітництва.
48. Міжнародне співробітництво з позицій політичного реалізму та ліберальної парадигми.
49. Співробітництво та інтеграційні процеси.
50. Єврорегіони як специфічна форма міжнародного співробітництва.

д) Світовий політичний процес і геополітика

1. Що є предметом вивчення міжнародної політики та світового політичного процесу?
2. Які є методи та рівні аналізу світового політичного процесу?
3. Який зв'язок між геополітикою та міжнародною політикою? Проілюструйте це прикладами політичних подій, що мають геополітичні наслідки.
4. Яким є розуміння предмета геополітики у вітчизняних та закордонних авторів?
5. Що є предметом геополітики?
6. Які з традиційних для суспільних наук методів є прийнятними для геополітики, а які ні?
7. Які є основні категорії та поняття геополітики?
8. Що таке геостратегія та геоekonomіка? В якому зв'язку вони перебувають з геополітикою?
9. Які були суспільні та ідеологічні передумови виникнення геополітики?
10. Аналізуючи погляди Ф.Ратцеля, Р.Челлена, К.Хаузгофера та ін., виділіть основні тези “традиційної геополітики”.

11. Як, на ваш погляд, відбулась еволюція геополітики від академічної до прикладної? Яке місце ідеології в цьому процесі?
12. Проаналізуйте еволюцію концепції “Lebensraum” у представників німецької геополітики.
13. Які аргументи використовував К.Хаусгофер для обґрунтування осі “Берлін-Москва-Токіо”?
14. Як відбувалась еволюція поняття “Хартленда”?
15. Чи існують розбіжності у підходах до визначення могутності держави у працях європейських та американських геополітиків?
16. Проаналізуйте зміст концепції “середньої Європи” у працях представників німецької геополітики.
17. Які геополітичні зміни відбулися в світі після Другої світової війни? Як вони вплинули на формування сучасних геополітичних доктрин у США та Західній Європі?
18. Що таке атлантизм? Визначіть основних представників атлантизму. Чи можна до цього напрямку віднести таких авторів як Ф.Фукуяма та С.Хантінгтон?
19. Що таке мондіалізм? Які трактування мондіалізму можна зустріти в науковій та паранауковій літературі? У яких країнах є значне несприйняття мондіалізму?
20. В чому полягала суть ідей “Нових правих” в Європі (Франція, Бельгія)? Назвіть основних представників цього руху.
21. Визначте основні напрямки та школи “Прикладної геополітики”.
22. Які були історичні, ідеологічні та суспільні чинники формування російської геополітики?
23. Які типи територіальних систем політичної могутності виділяв В.П.Семьонов-Тян-Шанський?
24. В чому суть концепції Євразійства?
25. Який зміст має поняття “місцерозвиток” у концепції Євразійства?
26. Визначте ідеологічні імплікації (наслідки) концепції Євразійства, зокрема, стосовно України.
27. В чому полягає зміст сучасного націонал-більшовицького напрямку російської геополітики?
28. Визначте основні тези націоналістичного напрямку геополітики.
29. Визначте основні тези “геополітики взаємодії”.
30. Які були геополітичні наслідки розпаду СРСР для Росії та для Заходу?
31. Які є можливі сценарії формування нової російської державності?
32. Яким є сучасне геополітичне становище Росії? Якими є геополітичні пріоритети Росії?
33. В чому особливості статичного ГПП України?
34. Які особливості динамічного ГПП України?
35. Як ви оцінюєте перспективи стратегічного партнерства України зі США, Росією, Китаєм?
36. Як геоэкономика впливає на геополітичне становище України?
37. Чи можна говорити про стратегію України? Якщо так, то в якому сенсі? Якщо ні, то чому? Яка з відомих вам геостратегій, запропонованих українськими вченими, є оптимальною? Чи мають вони вади?
38. Чи корисною для України є “багатовекторність” у зовнішній політиці?
39. Що являла собою Європа у політичному та географічному значенні від поч.ХХ до поч.ХХІ ст.?
40. Які геополітичні зміни мали місце в Європі у ХХ ст.?
41. Які були геополітичні передумови утворення ЄС?
42. Визначіть основні думки щодо суті НАТО після розпаду СРСР?
43. Які геополітичні наслідки від розширення НАТО на Схід можна виділити для НАТО, Росії, України?
44. Визначіть переваги і недоліки для України від її вступу до МС та ЄС.
45. Який з підходів до здійснення міжнародної політики характерний для США? Обґрунтуйте Ваш висновок.
46. Що є визначальною рисою поведінки США на світовій арені?
47. Яким шляхом піде формування сучасної системи міжнародних відносин і якою буде роль США у цьому процесі? Обґрунтуйте свою відповідь.
48. Які геостратегічні цілі переслідують США у Євразії?
49. Як укладаються відносини США з ключовими гравцями на Євразійській “шаховій дошці”, зокрема ЄС?
50. З огляду на політичні зміни, що відбуваються в Україні, починаючи з лютого 2010 р., як укладаються відносини між США та Україною?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Література з курсу “Історія політичних і правових вчень”:

1. Гаджиев К. Политическая философия. - М.: Экономика, 1999. – 606 с.
2. Енциклопедія політичної думки. – К.: Дух і Літера, 2000. – 472 с.
3. История политических и правовых учений / Под ред. В. С. Нерсесянца. – М.: НОРМА-ИНФРА.М, 2000. – 352 с.
4. История политических и правовых учений / Под ред. О. Р. Лейста. – М.: Юрид. лит., 1997. – 688 с.
5. Нерсесянц В. Философия права. - М.: НОРМА-ИНФРА. М, 1999. - 652 с.
6. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В. Л. Иноземцева. М.: Academia, 1999. – 640 с.
7. Политическая наука: новые направления / Под ред. Р. Гудина, Х.-Д. Клингеманна. - М.: Вече, 1999.
8. Политическая энциклопедия. - В 2-х т. / Рук. науч. проекта Г. Ю. Семигин. - М.: Мысль, 2000.
9. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки. - К.: Основи, 1997. – 838 с.
10. Чанышев А. История политических учений. Класическая западная традиция (Античность - первая четверть XIX в.). - М.: РОССПЭН, 2000.

Література з курсу “Конституційне право України”:

1. Шаповал В. Конституційне право зарубіжних країн. – К: АртЕк, Вища шк., 1998. – 264 с.
2. Шаповал В. Державний лад країн світу. – К., 1999. - 320 с.
3. Тодика Ю. Основы конституционного строя Украины. - Х.: Факт, 1999. – 320 с.
4. Конституційне право України / За ред. В. Я. Тація, В. Ф. Погорілка, Ю. М. Тодики. – К.: Український центр правничих студій, 1999. – 376 с.
5. Тодика Ю. Конституція України: проблеми теорії і практики. – Х.: Факт, 2000. – 608 с.
6. Тодика Ю., Яворский В. Президент Украины: конституционно-правовой статус. – Х.: Факт, 1999. – 256 с.
7. Коментар до Конституції України. – К.: Парламентське видавництво, 1996. - 378 с.
8. Коментар законодавства України про права та свободи людини і громадянина / Авт.-упоряд. М. І. Хавронюк. – К.: Парламентське видавництво, 1999. – 544 с.
9. Кушніренко О., Слінько Т. Права і свободи людини та громадянина. – Х.: Факт, 2001. – 440 с.
10. Шевчук С. Основы конституційної юриспруденції. – Х.: Консум, 2002. - 296 с.
11. Чаюн М., Кириченко Ю., Кидисюк Р. та ін. Правові позиції Конституційного Суду України в рішеннях і висновках (1997-2003 роки). – К.: Атіка, 2003. – 336 с.
12. Тодика Ю. Конституционное право Украины: отрасль права, наука, учебная дисциплина. – Х.: Фолио-Райдер, 1998. – 292 с.
13. Кравченко В. Конституційне право України. – К.: Атіка, 2000. – 320 с.
14. Конституційне право України / За ред. Ю. М. Тодики, В. С. Журавського. – К.: Ін Юре, 2002. – 544 с.
15. Конституційне право України / За ред. В. Ф. Погорілка. – К.: Наукова думка, 2000. – 723 с.

Література з курсу „Загальна теорія політики”

1. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки. - К.: Основи, 1997. – 838 с.
2. Бжезинский З. Преждевременное партнерство // ПОЛИС. – 1994. - № 1.- С. 58-67.
3. Политика как научная дисциплина по Д. Хелду // Политические исследования, – 1991. – № 5.
4. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В. Л. Иноземцева. М.: Academia, 1999. – 640 с.
5. Волган О. Грани политической жизни: теория и практика. – Сімферополь: Таврида, 2001. - 180 с.
6. Воронов І. Людина і політика: У пошуках гуманістичної альтернативи. Монографія. – К.: Генеза, 2003. - 320 с.
7. Воронов І. Правова держава як предмет політологічного аналізу. Монографія. – К.: Віра ІНСАЙТ, 2000. – 250 с.

8. Воскресенский Ю. Понятие формы правления и критерии ее различия // Держава і право: Збірник наукових праць. Випуск 15. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. - 2002. – С. 178-185.
9. Гаджиев К. Политическая философия. – М.: Экономика, 1999. – 606 с.
10. Гайек Ф. Право, законодавство і свобода. Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії. Т. I-III. – К.: Аквілон-Прес, 2000. – 448 с.
11. Гальчинський А., Литвиненко О., Паламарчук В. Проблеми реалізації політичної реформи в Україні // Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки. – К.: НІСД, 2003. – 317 с.
12. Гринюк Р. Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація. – К.: Ін Юре, 2004. – 388 с.
13. Даль Роберт. О демократии. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 208 с.
14. Джон Кин. Демократия и гражданское общество. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 400 с.
15. Енциклопедія політичної думки. – К.: Дух і Літера, 2000. – 472 с.
16. Жак Зіллер. Політико-адміністративні системи ЄС. Порівняльний аналіз. – К.: Основи, 1996. - 420 с.
17. Кіндратець О. Формування суспільства сталого розвитку: проблеми і перспективи: Монографія. – Запоріжжя: Запорізька державна інженерна Академія, 2003. – 382 с.
18. Колодій А. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади і соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Монографія. – К.: Червона калина, 2002. - 276 с.
19. Конончук С. Розвиток демократії в Україні: 2000 рік. – К.: Україна, 2001. - 316 с.
20. Ларри Зидентоп. Демократия в Европе. – М.: Логос, 2004. - 360 с.
21. Мере Жерар. Принцип суверенітету. Історія та основи новітньої влади. – Л.: Кальварія, 2003. – 212 с.
22. Морис Дюверже. Политические партии. – М.: Академический Проект, 2000. – 558 с.
23. Основи демократії / Авт. колектив: М. Безсонова, О. Бірюков, С. Бондарчук та ін.; За заг. ред. А. Колодій. – К.: Ай Бі, 2002. – 684 с.
24. Паламарчук В., Литвиненко О., Паламарчук М. Перспективи розвитку і зміцнення партійної системи в Україні // Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки. – К.: НІСД, 2003. – 317 с.
25. Патнам Роберт Д. та ін. Творення демократії: Традиції громадянської активності в сучасній Італії / Р. Д. Пантам разом з Р. Мокарді та Р. Н. Нанетті. – К.: Основи, 2001. – 302 с.
26. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / За ред. Ф. М. Рудича. – К.: Парламентське видавництво, 2002. – 327 с.
27. Реформування політичної системи в Україні: Актуальні питання: Науковий огляд / Г. І. Барчук, А. М. Колодій, С. О. Халюк. – Національна академія внутрішніх справ України, 2003. – 63 с.
28. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. – Львів: Тріада плюс, 2004. – 297 с.
29. Рябов С. Політологічна теорія держави. – К.: Тандем, 1996. – 240 с.
30. Сарторі Джованні. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів. – К.: АртЕк, 2001. – 224 с.
31. Скрипнюк О. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. До 10 річчя незалежності України. Монографія. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. - 2000. – 600 с.
32. Сухонос В. Динаміка сучасного державно-політичного режиму в Україні: антиномія демократизму і авторитаризму: Монографія. – Суми: Університетська книга, 2003. - 336 с.
33. Токовенко В. Політичне керівництво і державне управління: проблеми взаємовідносин та оптимізація взаємодії: Монографія. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. - 135 с.
34. Фрідріх А. Гайек. Конституція свободи. – Львів: Літопис, 2002. – 556 с.
35. Цветков В., Горбатенко В. Демократія – Управління – Бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: Монографія. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 248 с.
36. Цветков В., Кресіна І., Коваленко А. Суспільна трансформація і державне управління в Україні: політико-правові детермінанти: Монографія. – К.: Ін Юре, 2003. - 496 с.
37. Чиркин В. Государствование. – М.: Юрист, 2000. – 400 с.
38. Чиркин В. Современное государство. – М.: Междунар. отношения, 2001. – 416 с.

39. Шаповал В. Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз. – К.: Програма Л, 1995. – 136 с.
40. Шаповал В. Державний лад країн світу. – К.: Український Центр Правничих студій, 1999. – 320 с.
41. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм і демократія. – К.: Основи, 1995. – 528 с.
42. Юдин Д. Политические партии и право в современном государстве. – М.: Форум. – ИНФРА. М, 1998. – 228 с.

Література з курсу „Теорія міжнародних відносин»

1. Андрійв Т. Історія членства України в СНД // Політична думка. – 2002. - № 2.
2. Асиметрія міжнародних відносин / Під ред. Г.М. Перепелиці, О.М. Субтельного. – К., 2005.
3. Байдак А., Ціватий В. Україна і світ // Політика і час. – 2000. - № 21.
4. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі. К., 2004.
5. Гальчинський А.С. Україна на перехресті геополітичних інтересів. – К. 2002.
6. Голуб Н.В., Клімкін П.А. Україна та міжнародні організації. – К., 2003.
7. Горбулін В. Національна безпека України та міжнародна безпека // Політична думка. – 1997. - № 1.
8. Дергачов О. Україна в європейському та євразійському інтер'єрі // Політична думка. – 2000. - № 4
9. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. – Львів, 1995.
10. Лебедева М. М. Мировая политика: Учебник для ВУЗов. – М., 2004.
11. Маддісон В. В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. – К., 1997.
12. Маддісон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика. – К., 2003.
13. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. – К., 2007.
14. Международные отношения: теории, конфликты, организации / Под. ред. проф. П.А. Цыганкова. – М., 2004.
15. Мировая политика и международные отношения: Учебное пособие / Под ред. С.А. Ланцова, В.А. Ачкасова. – СПб.: Питер, 2009. – 448 с.
16. Михальченко М. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи. – Дрогобич-Київ, 2004.
17. Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України / Під. Ред. Л.С. Голопатюка. – К., 2005.
18. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А.С. Філіпченко, В.С. Будкін, М. А. Дудченко. – К., 2004.
19. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського. – К., 2003.
20. Міжнародні організації: Навчальний посібник. / За ред. О.С. Кучика. – К., 2007.
21. Ніколас Мусис Усе про спільні політики Європейського Союзу. – К., 2005.
22. Пражский самит и преобразование НАТО: Справочник-путеводитель. – 2003.
23. Роберт Каган Про рай і владу. Америка і Європа у новому світовому порядку. – Львів, 2004.
24. Світова та європейська інтеграція / За ред проф. Я.Й. Малика. – Львів, 2005.
25. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади / За ред. Я.Й. Малика, М.З. Мальського. – Львів, 2002.
26. Современная мировая политика: Прикладной анализ / Отв. Ред. А.Д.Богатуров. – 2-е изд., испр и доп. – М.: Аспект Пресс, 2010. – 592 с.
27. Современные международные отношения / Под ред проф. А.В. Торкунова. – М., 2000.
28. Теория международных отношений на рубеже столетий / Под ред. К. Буга и С. Смита. – М., 2002.
29. Теория международных отношений. Хрестоматия / Научный ред. проф. П.А. Цыганков. – М. 2002.
30. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций // Полис. – 1994. - № 1.
31. Хахлюк А. Міжнародне співробітництво // Політична думка. – 2002. - № 2.
32. Цыганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації: Навчальний посібник. – К, 2001.
33. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин. – Львів, 2007.
34. Цыганков П.А. Теория международных отношений. – М., 2005.
35. Шепелев М.А. Теория міжнародних відносин. – К., 2004.

Література з курсу „ Світовий політичний процес і геополітика»

1. Jh. Rourke. International Politics on the World Stage. – Mc Graw Hill, 2001. – p. 21-23.
2. M. Amstutz. International Conflict and Cooperation. – 1995. – p.9.
3. А. Цыганков. Теория международных отношений. – М., 2000.
4. А. Г. Дугин. Основы геополитики.– М.,1997 (електронна версія є на кафедрі).
5. В. А. Колосов, Н. С. Мироненко. Геополитика и политическая география.– М., 2002. – С. 9-29.
6. В.А. Дергачев. Геополитика. – К., 2000. – С. 5-10.
7. В.В. Мадісон, В.А. Шахов. Сучасна українська геополітика. – К., 2003. – С. 6-20.
8. В. Л. Цымбурский. Остров Россия // Полис, 1993.–№ 3-5 (електронна версія є на кафедрі).
9. В. Скуратівський. Євразійський синдром // Політична думка, 1995.–№2-3.– С. 81-87.
10. В. Федотова. Теорії соціальної модернізації та євразійство // Політична думка, 1995.– №2-3.– С.74-80.
11. Ж. Аттали. Мондиализм // Топос., 2004. (текст на кафедрі).
12. К. С. Гаджиев. Введение в геополитику. – М.: Логос, 2000. – С. 3-8.
13. К. Хаусгофер. Континентальный блок “Берлин-Москва-Токио” // Элементы, №7, 1996.
14. Н.А. Нартов. Геополитика. – М., 2003. – С. 10-12.
15. Основы політичної науки. Курс лекцій / за ред. Б. Кухти. – Ч.4. – Львів, 1999. – С. 91-98.
16. Основы Евразийства.– М.2000.
17. Політологія / за ред. А. Колодій. – К., 2000. – С. 537-541.
18. С. Хантингтон. Столкновение цивилизаций (текст на кафедрі).
19. Українська державність у ХХ ст. – К., 1996. – С. 123-137.
20. Ф. Фукуяма. Конец истории (текст на кафедрі).
21. Х. Макиндер. Географическая ось истории // Полис, 1995.– №4 (текс на кафедрі).
22. Ю. В. Тихонравов. Геополітика. – М., 2000. – С.147-179, 201-230.
23. Геополитика. Антология. - М.: Академический проект; Культура, 2006.
24. Журнал «І», №50 2007; «І», №39 2005 .